חלון פרק שביעי עירובין עז.

מעלין. מחצירן לרשו והוא הדין דמורידין דמקום פטור הוא וכטיל לכאן ולכאן להקל: **מקום שאין בו ד'.** רוחב ועומד כין רה"י לרה"ר ויש לנו היכר כגון גבוה מן הארץ ג' ואילו היה רוחב ד' היה נקרא רשות לעצמו והיא כרמלית ואסור לכאן ולכאן אבל עכשיו נקרא מקום פטור ומותר לכאן ולכאן לכתף עליו משאוי שלהן: **וכלבד שלא יחליפו.** דרכן היא דאילו חיובא ליכא דבעינן עקירה מרשות זו והנחה לרשות זו והכא עקירה מרה"י גמורה והנחה למקום פטור ועקירה ממקום פטור והנחה לרה"ר גמורה: **ורב לית ליה דרב דימי.** בתמיה. והא מתניתא היא במסכת שבת בפ"ק (דף ו.) עומד אדם על האסקופה נוטל מעני ונותן לו מבעל הבית ונותן לו וכלבד שלא יטול מזה ויתן לזה: **רשויות דאורייתא.** כגון רשות רבים ויחיד: **דרבנן.** תצירות דרשות יחיד ויחיד הוא ומדרבנן הוא דאסור: **ולידו אחד שוה לארץ.** כלומר גבוה הוא מן האמת ונמוך הוא לחכרתה כגון שקרקעיתה של זו גבוה. כל כמה דלא גבוה י' קרי ליה שוה לארץ: **נותנין אותו.** להטלות ולהורד מעליו ותצירו אסור: **חריץ.** על פני אורך התצירות מבדיל בין זו לזו הוי מחיצה מעליתא: **שוה לארץ.** שאינו עמוק ממנה י' כגון שקרקעיתה נמוך: **אימא לא.** משמרי דלדיה נמי תשמישו בקשה הוא: **לא כשיפא משמישיה.** מה שמניח בו משתמר: **כשיפא משמישיה.** שנופלים הפלים: **בא למעט.** אחומל קאי. וקס"ל שעשה תל עפר למטה בקרקע סמוך לכותל או בנה אילנה או הניח שם פפפסים: **אם יש כמעוטו ד'.** אורך בלד משך הכותל הוי כפתח וכיון דממנו ולמעלה לא גבוה עשרה משתמש בכל הכותל שהרי תשמישו בנחת שעולה לו דרך פתחו: **אי אהני מעוטא.** למיהוי פתחא כוליה שרי: **ואי לא אהני.** הא בטיל ליה: **אמר רבינא.** לאו תלמוד עסקינן דהתם ודאי בליר מד' לא מהני למידי אלא כגון שעקר חוליא מראשו מגובהו של כותל קרי ראשו כדמנן היו בראשו פירות (עז:) הלכך אי הוי מעוטא ארבעה אורך הוי פיתחא לכל הכותל בליר מהכי פיתחא הוא דלא הוי אבל לאשתמושי ביה שרי דכיון דלא גבוה י' לא הוי רשותא: **כפה ספל.** סמוך לכותל ומיעט גובהו מעשרה. כל הני מיעוטי כגון דליכא י' מראשו לראש הכותל: **מאי הוי.** אחמי ניטל בשבת הוא: **פגה.** תאנה בוסר שעומנין אותה בתבן להתבשל ותבן מוקצה הוא ואסור לטלטלו כגון שהקצהו לצנון לבניס: **וחברה שהטמינה.** אחמוטן בגחלים ועכשיו כבו ומ"מ מוקצין הן. אבל לא כבו לא דמתוך שנהפכים מכבה את מ"התחתונות ומבעיר את העליונות כדאמרינן בכריתות (דף כ.): **דאיה להו אוגניים.** כעין ספלים שלנו דעכשיו עפר מונח עליהן והוי מזיז עפר ממקומו ודומה לחופר: **הטומן.** להצניע: מקצת

ורבי יוחנן אמר אלו מעלין בו'. פירוש מן הבית דמן החצר אפילו ברחב ד' שרי דכר"ש מוקי לה רבי יוחנן לקמן ברים כל גגות (דף לב.): **עולין אין מעלין לא.** תימה דמאי קס"ד וכי לא ידע רבי יוחנן מיירי בתין לו ארבעה וי"ל דס"ד דטעמא דרבי יוחנן (א) משום דאין רגילות להשתמש שם ולא אפרי אהדדי והוא הדין ברוחב ד' כיון שהוא גבוה י' ואין מה להשתמש שם ולהכי לא פריך אלא לר' יוחנן אבל לרב דטעמא משום דבטל הוא לא שייך אלא בתין בו ד' על ד': **הכא במאי עסקינן** ברשויות דרבנן. נראה דוקא כי הכא שהכל רה"י אלא שלא עירבו אבל מקום שאין בו ד' על ד' שכין רה"י לכרמלית אין נראה שיתלוק רב אלא מוחר לבני רה"י ולבני כרמלית לכתף עליו ונקלת מוכח כן בפ"ק (דף ט.) דמוקי רבא הא דאמר רב תוך הפתח אע"פ שאין בו ד' על ד' צריך לחי אחר להתירו הפתוח לכרמלית משום דמלא מין את מינו ולרה"ר שרי ולא קאמר משום דעשו חיזוק אלא ולאי אף לרב כין כרמלית לרה"י לא עשו חיזוק ומיהו מצינו למימר דהתם לא נקט טעמא דחיזוק משום דאית ליה טעמא אחריתא:

ברשויות דרבנן. בפרק כילד (ב) משתמפין מיקל רב דימי טפי משמיה דרבי יוחנן ברשויות דרבנן ושרי אפילו להחליף כשיש בין רשות היחיד לכרמלית מקום שאין בו ד' על ד' והא דאמר ר' יוחנן הכא אלו מעלין מכאן ואוכלין:

מסיק דזעירי אמרה:

כותל שבין ב' חצירות גבוה עשרה וצדו אחד שוה לארץ. לאו שוה ממש קאמר דאם כן לאו היינו כותל אלא הכל היא קרקעית חצר אלא כל שאין גבוה י' שוה לארץ קרי ליה כך פי' בקונטרס וא"ת לרב מסדא דאמר בפרק כל גגות (לקמן דף לב:) גידוד ה' ומחילה ה' אין מצטרפין מאי קאמר נותנין אותו לזה שווה לארץ הא אין מטלטלין בעליונה אלא בד' וי"ל דאמר מקום נפקא מינה דתוך ד' (ג) מיהא שרי לטלטל מן הכותל לעליונה:

הטומן לפת וצנון בו'. נשלא השרישו אחיי דכשהשרישו לא היו ניטלין בשבת וא"ת בשלמא גבי כלאים ובשביעית אצטריך לאשמועי' דלא גזרינן בשמתכוון להטמין אבל דילמא אחי ליטע אבל מעשר מה שייך כאן אפי' השרים כיון דליכא תוספת ואי (ד) נקטינן לענין דשרי לעשר עליו מן התלוש או ממנו על התלוש ולא חיישינן דילמא אתי לפרוש מן התלוש על הממוכר ומן הממוכר על התלוש א"כ הוה ליה למנקט תרומה דגבי ממוכר ותלוש רגיל להזכיר תרומה בכל מקום אין תורמין מן התלוש על הממוכר פירות ערוגה זו תלושין יהוי תרומה על פירות מחוברין ואור"י דרגילות הוא שמתוספין מחמת ליחלוחית הקרקע כעין שאתו רואין שומין וכגלים שמתוספין אפילו כשמונחים בחלון ועל אותה תוספת קאמר דאין צריך לעשר הואיל והיו מתוקנים מקודם לכן ודוקא נקט הטומן אבל אם לשם נטיעה עושה אושם משום כולם: מקצת

ורבי יוחנן אמר אאלו מעלין מכאן ואוכלין ואלו מעלין מכאן ואוכלין תנן אלו עולין מכאן ואוכלין ואלו עולין מכאן ואוכלין עולין אין מעלין לא הכי קאמר יש בו ארבעה על ארבעה עולין אין מעלין לא אין בו ארבעה על ארבעה מעלין נמי ואוזדא רבי יוחנן לטעמיה [ו]דרבי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן מקום שאין בו ארבעה על ארבעה מותר לבני רשות הרבים ולבני רשות היחיד לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו ורב לית ליה דרב דימי אי ברשויות דאורייתא הכי נמי הכא במאי עסקינן ברשויות דרבנן [ז]בוחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה אמר רבה [ח](אמר) רב הונא אמר רב נחמן [ט]כותל שבין שתי חצירות צידו אחד גבוה עשרה טפחים וצידו אחד שוה לארץ נותנין אותו לזה ששוה לארץ משום דהוה ליה לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו [י]בקשה וכל לזה בנחת ולזה בקשה נותנין אותו לזה שתשמישו בנחת [יא]אמר רב שיזבי אמר רב נחמן [יב]חריץ שבין שתי חצירות צידו אחד עמוק עשרה וצידו אחד שוה לארץ נותנין אותו לזה ששוה לארץ משום דהוה ליה לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו בקשה וכו' וצריכי דאי אשמעינן כותל משום דבגובהא משתמשי אינשי אבל חריץ בעומקא לא משתמשי אינשי אימא לא ואי אשמעינן בחריץ משום דלא בעיתא תשמישתא אבל כותל דבעיתא תשמישתא אימא לא צריכא בא למעטו אם יש במיעוטו ארבעה מותר להשתמש בכל הכותל כולו ואם לאו אין משתמש אלא כנגד המיעוט [יב]מה נפשך אי אהני מעוטא בכוליה כותל לישתמש אי לא אהני אפילו כנגד המיעוט נמי לא אמר רבינא [יג]כגון שעקר חוליא מראשו אמר רב יחיאל [יד]כפה ספל ממעט ואמאי דבר הניטל בשבת הוא ודבר הניטל בשבת אינו ממעט לא צריכא דחבריה בארעא וכי חבריה בארעא מאי הוי והא תניא [טו]פגה שהטמינה בתבן וחברה שהטמינה בגחלים אם מגולה מקצתה נטלת בשבת הכא במאי עסקינן דאית ליה אוגניים וכי אית ליה אוגניים מאי הוי והתנן [טז]הטומן לפת וצנון תחת הגפן בזמן שמקצת

מסורת הש"ס

(א) שבת ח: לעיל ט. לקמן פה: פז. יקא:, (ב) [לקמן פה: כתובות טו.], (ג) [לעיל כו ומ"א לקמן פג:], (ד) [לקמן פג:], (ה) שם. (ו) [שם], (ז) שבת קכג., (ח) כלאים פ"ח מ"ט שבת ג: קיג., (ט) [בכריתות שם: הטעיות ומבעיר את התחתונות].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה עולין וכו' דטעמא דר' יוחנן דמשום וכו' להשתמש שם לא כל"ל ותות ו' ממתק: (ב) ד"ה ברשויות דרבנן כפרק כילד נ"ב דף פז: (ג) ד"ה כותל וכו' דתוך ד' אמות מיהא שרי: (ד) ד"ה הטומן וכו' ולי נקטיה לענין וכו' אתי לאפרושי מן:

מוסף רש"י

מקום שאין בו ארבעה על ארבעה. עומד כין רשות הרבים לרשות היחיד הואיל וליכא מקום חשוב לאו רשות גמורה נפשיה הוא ונטיל לכתף ולהכא, ס.). ובלבד שלא יחליפו. אלא לימרו דקא מעיל מרשות הרבים לרשות היחיד ואתי למיסרי הוצאה בשבת (שבת). יותר משל תורה. יותר ממה שעשתה תורה לדבריה (נבחים קא.). פגה. תאנה שלא בשלה כל צרכה ומומנין נתנן להתבשל ותבן מוקצה הוי לעניין (שבת קכג.). אם מגולה מקצתה. שיכול לאוחזה במקום המגולה, ואפילו עלעול מן הצד ליכא, שאין צריך להגביה התבן אלא מגביה מקום המגולה והתבן נשמט וטשל (שם). הטומן לפת. להשתמר בקרקע שבן דרכו (שבת ...).

רבינו חננאל

ור' יוחנן אמר אם יש בכותל ד' ויש עליו פירות, עולין בני אדם מחצר זו לחצר זו ואוכלין שם. ואם אין בו ד' אמי' אם אינו להעלות בו מעלין. ר' יוחנן לטעמיה, דאמר מקום שאין בו ד' על ד' מותר לבני רשות הרבים ולבני רשות היחיד לכתף עליו, ובלבד שלא יחליפו זה מזה. ואמרינן וכי לית ליה הא דר' יוחנן, לעולם אית ליה וכי אית ליה לרב האי סברא ברשויות דאורייתא כגון רשות היחיד ורשות הרבים, אבל ברשויות דרבנן כגון זה הכותל לית ליה, דסברי) חכמים עשו חיזוק לדבריהם יתר משל תורה, לפיכך אמר אסור להניז בו אפי' כמלא נימא. אמר רב נחמן כותל שבין שתי חצירות גבוה [י"] ורחב ד', וצידו אחד שוה לארץ (נותנין אותו

ו א מי' פ"ג מהל' עירובין הלכה ד טוש"ע סי' שנב סעיף ו: ז ב שם וכסי' שמו סעיף ח:
ח ג מי' שם הל' טו טור ש"ע שם סי' שנב סעיף ו:
ט ד מי' שם טוש"ע שם סעיף יח:
י ה מי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף ט:
יא ו מי' שם טוש"ע שם סעיף ח:
יב ז מי' שם הל' יג טוש"ע שם סעיף י:
יג ח [מי' פכ"ה מהל' שבת הל' טוו]:

רבינו חננאל (המשך)

לזה ששוה לארץ). היה לזה ששוה לארץ תשמישו בנחת, ולזה שצידו גבוה י' תשמישו בקשה. (נותנין אותו לזה שתשמישו בנחת) וכל לזה תשמישו בנחת ולזה תשמישו בקשה נותנין אותו לזה שתשמישו בנחת. וכן אמר רב נחמן בחריץ שבין שתי חצירות עמוק י' ורחב ד'). וצידו אחד שוה לארץ נותנין אותו לזה שתשמישו בנחת כו'. וצריכא דאי אשמעינן כותל משום דבגובהה משתמשי אינשי. פי' עומדין ומשתמשין, אבל חריץ דלא שחו ומשתמשי אימא לא כו'. בא למעט הכותל שגבוה מי' טפחים. אם יש במיעוטו ד' באורך הכותל על ד', מותר להשתמש בכולו. ואם לאו אינו משתמש אלא כנגד מיעוטו. פי' כנגד אותו המקום שמיעטו בלבד. ואמר רבינא כגון שעקר חוליא מראשו של כותל בגון זה אינו משתמש אלא במקום מיעוטו בלבד. א"ר יחיאל כפה ספל בקרקעית הכותל וחברה בארעא הוי מיעוט ואם (הייני) (רצון) מערבין אחד. ואקשינן עליה וכי חבריה מאי הוי, והתניא פגה טמונה בתבן וחברה טמונה בגחלים ואם מקצתה מגולה ניטלת בשבת. ופריק כגון דאית ליה לההי ספל אוגנים. והן שפתים נמשכות לאחורי הספל ומשתקעין בעפר. ואין מגולין שאינו יכול ליטלו בשבת שהרי אוגנים משוקעין. ואקשינן עליה ואפי' הכי כיון שפולין הספל מגולין הוה ליה כלי שהוא ניטל בשבת, וכל דבר שניטל בשבת אינו ממעט, כדתנן הטומן לפת וצנון תחת (הגפן) (הגפן)

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com